

*PLAN ROZWOJU
MIEJSCOWOŚCI*

Mąkowską

GMINA KORONOWO

WSTĘP.....	3
DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI MIEJSCOWOŚCI MĄKOWARSKO.....	5
ANALIZA ZASOBÓW Mąkowarska.....	8
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	8
ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	9
DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I RELIGIJNE.....	9
OBIEKTY I TERENY.....	10
GOSPODARKA, ROLNICTWO.....	11
SĄSIEDZI I PRZYJEZDNI.....	11
SYSTEM INSTYTUCJONALNY.....	13
LUDZIE, ORGANIZACJE SPOŁECZNE.....	14
ANALIZA SWOT.....	15
WIZJA ROZWOJU MĄKOWARSKA.....	16
ARKUSZ PLANOWANIA NA LATA 2004-2013	16
PROJEKT PRIORYTETOWY.....	18

WSTĘP

Mając na uwadze dobro naszej miejscowości oraz pojawiającą się możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych mieszkańcy przystąpili w sierpniu do opracowania Planu Rozwoju Miejscowości Mąkowarsko. Specjalnie do tego zadania została powołana tzw. grupa inicjatywna spośród mieszkańców, którym leży na sercu rozwój miejscowości. Podczas kilku spotkań wypracowała ona podstawowe założenia Planu, które poddano społecznym konsultacjom.

Skład Grupy;

1. Muzioł Maciej
2. Kowalski Edward
3. Glazik Stefan
4. Kiełczyńska Jadwiga
5. Rybczyński Marian
6. Siekierska Ewa - leader grupy

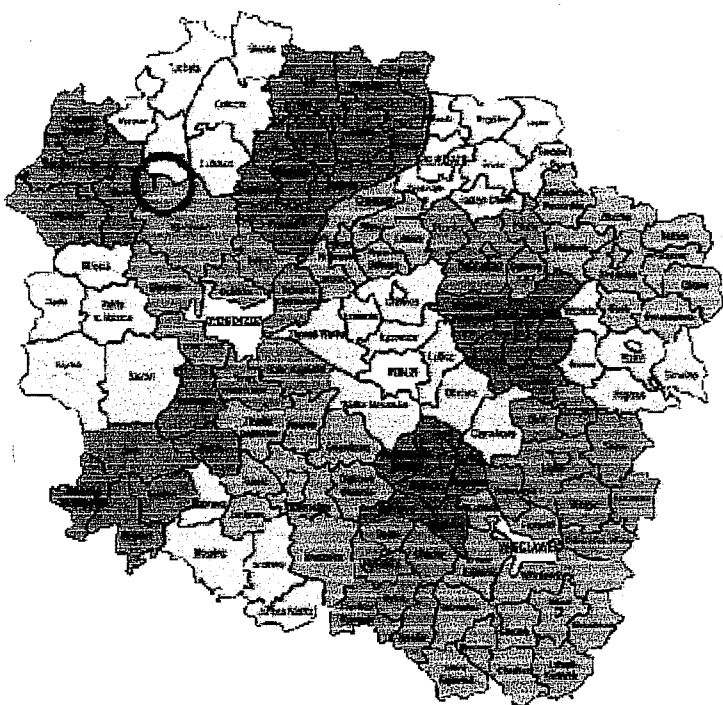
Z kart cysterskiej historii wsi Mąkowarsko...

Wg dokumentów Władysława Łokietka, który zatwierdził transakcję kupna Mąkowarską przez Cystersów (Mąkowarsko było zatem po zakupie własnością Byszewa) od kilku rycerzy za 94 grzywny toruńskie, wieś zlokalizowana była w kasztelanii naklejskiej. W roku 1328 r. córka jednego ze wspomnianych wyżej rycerzy (byli to Marcin i Wojmierz) Anna w imieniu swoim i zmarłych braci pozwała klasztor przed sąd królewski w Nakle o czwartą część tej wsi. Sąd roszczenia Anny uznał za słuszne i przyznał jej ową część Mąkowarską. Jest to bardzo rzadki przypadek wyroku sądowego, w którym rację przyznano nie klasztorowi, lecz stronie przeciwnej. Jednakże po niedługim czasie, zapewne na skutek nalegań i odpowiednich zabiegów, Anna odstąpiła cystersom przyznaną jej część Mąkowarską za stosunkowo niską cenę 4,5 grzywny toruńskiej. Natomiast w 1345 r. zrzekł się wszelkich praw do Mąkowarską i innych posiadłości byszewskich Jan z Wałdowa. Jednakże kłopoty z posiadaniem tej wsi nie skończyły się tak szybko, bowiem już w 1347 r. próbował ją odebrać Jan Uniestowski. Wyrok sądowy był dla klasztoru tym razem pomyślny, gdyż sąd odrzucił pretensje Jana, a Mąkowarską przyznano cystersom jako prawną własność. W 1359 r. Kazimierz Wielki zezwolił na lokację tej wsi na tzw. prawie niemieckim. W tym również roku arcybiskup Jarosław, w wyniku zamiany pewnych dóbr, nadał cystersom w Mąkowarsku dziesięcinę. Jako własność Byszewa wymieniają następnie Mąkowarsko dokumenty Kazimierza Wielkiego z 1368 r. W XV i XVI w. była ona nadal w posiadaniu Byszewa. Dość wcześnie powstają w Mąkowarsku zaczątki przemysłu. I tak już na początku XV wieku na Sępólnie zostaje zbudowany młyn wodny – prawdopodobnie na terenie dzisiejszego Motyla. Na terenie sąsiadującego z Mąkowarskiem tzw. Wapiennika zostaje zorganizowany pobór wapna. Na terenie Sokola powstaje młyn oraz duża kuźnia. Mąkowarsko leży na pograniczu polsko-krzyżackim, stąd boleśnie mieszkańcom dają się we znaki wojny w wieku XIV i I poł. XV.

Prawdziwy rozkwit Mąkowską przechodzi po II pokoju toruńskim w 1466 r. W 1772 r. wieś zostaje wcielona do państwa pruskiego, na krótko wchodzi w skład Księstwa Warszawskiego.

W miejscowości przeważają Polacy ewentualnie całkowicie zasymilowani Niemcy wyznania katolickiego. W późniejszym czasie pojawiają się osadnicy niemieccy wyznania protestanckiego. W połowie XIX wieku we wsi są dwa kościoły – katolicki, protestancki, plebania katolicka i dom pastora. W tym też czasie powstaje mleczarnia. W latach 1902-1909 zostaje zbudowana linia kolejowa Pruszcz-Koronowo a w Mąkowską powstaje dworzec kolejowy. Wieś też posiada dwie karczmy, liczne sklepy, młyn parowy. W gospodarce rolnej dominują duże gospodarstwa Polaków i Niemców: Szmyt, Rybka, Muller, Reinbein, Kentzer, Szews. W 1939 roku o samo Mąkowską większych walk nie było. Natomiast miały miejsce bardzo zacięte walki o most na Brdzie na Sokółu Kuźnicy. Ostatecznie Niemcom udało się przejść częściowo spalony most i odciąć jednostkę armii Pomorze zamknięte w tzw. korytarzu pomorskim. Fakty te szczegółowo opisał Heinz Guderian w swojej książce „Wspomnienia Żołnierza”. W okresie okupacji ujawniają się wśród miejscowych Niemców fanatyczni faszysti, między innymi Gerth z Łakomowa, którego kuzyn był autorem masowych mordów w Rudzkim Moście w Tucholi. Mąkowską zostaje wyzwolone w styczniu 1945 r. za Sępólną pozostają jednak Niemcy, którzy organizują kontratak, uwieńczony chwilowym zdobyciem centrum Mąkowską, wtedy zostaje spalony budynek gminy. Pierwszym wójtem gminy Mąkowską zostaje Stefan Marszałski. W 1945 r. mienie poniemieckie oraz gospodarstwa podlegające reformie rolnej zostają przejęte na własność państwa polskiego. Z gruntów tych zostają utworzone dwa duże gospodarstwa pegerowskie potocznie zwane Rybkowo i Dwójka. Lata 70-te to szybki rozwój Mąkowską, powstają osiedla domków jednorodzinnych, kolejne bloki w PGR. We wsi działają szkoła, przedszkole ośrodek zdrowia. W latach 90-tych P.G.R. zostają zlikwidowane powstaje problem bezrobocia. W ostatnich latach dokonano telefonizację wsi, rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej, pobudowano chodniki. W chwili obecnej w skład sołectwa Mąkowską wchodzi dwa obręby geodezyjne tj.: Mąkowską koło 2000 ha oraz Sokół Kuźnica ponad 5000 ha. Miejscowość zamieszkuje około 1400 osób.

Lokalizacja wsi Mąkowsko

WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE

POWIAT BYDGOSKI

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI MIEJSCOWOŚCI MĄKOWARSKO

Co wyróżnia Mąkowsko ?

- ❖ *Mąkowsko jest największym sołectwem w gminie Koronowo pod względem terytorialnym oraz liczbą mieszkańców (około 1405 osób);*
- ❖ *oddalone o 15 km od Koronowa, 20 km od Tucholi- serca Borów Tucholskich*
- ❖ *położone jest przy drodze krajowej nr 25 Bydgoszcz-Koszalin;*
- ❖ *przez teren miejscowości przebiega również droga wojewódzka nr 237 Mąkowsko-Czersk;*
- ❖ *istnieją kompleksy letniskowe – Sokole Kuźnica , Krówka Leśna, które wchodzi w jego skład .*

- ❖ przez Mąkowarsko przebiega część obszaru chronionego krajobrazu rzeki Sępolenki oraz Zalew Koronowski.

Jakie pełni funkcje?

- ❖ typowa wieś rolnicza z trzema ośrodkami popegeerowskimi;
- ❖ w okresie letnim ze względu na posiadany potencjał krajobrazowy dużą rolę odgrywa funkcja turystyczno-wypoczynkowa tj.: szeroko rozumiana agroturystyka i wypoczynek indywidualny.

Kim są mieszkańcy?

- ❖ rolnicy;
- ❖ emeryci, renciści;
- ❖ osoby bezrobotne;
- ❖ osoby pracujące poza rolnictwem;
- ❖ dzieci i młodzież ucząca się.

Co daje utrzymanie?

- ❖ praca w rolnictwie – specjalistyczna produkcja;
- ❖ praca sezonowa- najemna;
- ❖ zasiłki społeczne i socjalne: emerytury, renty, pomoc opieki społecznej;
- ❖ praca w ośrodkach wypoczynkowych ewentualnie dostarczanie owoców i produktów.

Jak są zorganizowani mieszkańcy?

- ❖ społeczeństwo lokalne jest bardzo dobrze zorganizowane w kilka grup tj. Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Wędkarskie „Karpik”, Kółko Rolnicze, Klub emerytów i rencistów, zespoły muzyczne, Klub Seniora.

W jaki sposób rozwiązują problemy?

- ❖ pomoc sołtysa;
- ❖ spotkania Rady Sołectkiej;
- ❖ Zebrania Wiejskie;
- ❖ mediacje osób godnych zaufania;
- ❖ w gronie członków poszczególnych organizacji zrzeszających mieszkańców.

Jak wygląda nasza miejscowość ?

- ❖ zagrody i obejścia są zadbane, przeważa zabudowa nowa z lat 80-90 tych;
z roku na rok poprawia się estetyka sołectwa – zieleni;
- ❖ część wsi posiada kanalizację burzowo-deszczową;
- ❖ droga 237 ma nową nawierzchnię oraz chodniki;
- ❖ wieś posiada całościowe oświetlenie;
- ❖ w chwili obecnej realizowana jest inwestycja – budowa kanalizacji sanitarnej;
- ❖ bardzo dobrze zagospodarowane jezioro z tzw. infrastrukturą wypoczynkową;

Jakie obyczaje i tradycje są pielęgnowane?

- ❖ dożynki parafialne;
- ❖ noc św. Jana -puszczanie wianków;
- ❖ sylwester;
- ❖ WOSP;
- ❖ polter-abend;
- ❖ odpust parafialny św. Wawrzyńca

Jak wyglądają mieszkania i obejścia?

- ❖ domy są bardzo zadbane obejścia wyglądają estetyczne jest wiele zieleni oraz kwiatów;
- ❖ istniejąca zabudowa jest zróżnicowana od bardzo starej- domy drewniane – do nowoczesnej;
- ❖ praktycznie nie ma budynków zdewastowanych, nadających się do rozbioru.

Jaki jest stan otoczenia i środowiska?

- ❖ na terenie Makówarską nie ma praktycznie żadnego przemysłu, co sprawia, iż nie występuje degradacja środowiska naturalnego;
- ❖ stan środowiska poprawia się w związku z budową kanalizacji sanitarnej;
- ❖ zrównoważone rolnictwo powoduje, że wpływ tej branży na stan środowiska jest pomijalny.

Jakie są powiązania komunikacyjne?

- ❖ system komunikacji jest dobrze rozwinięty , przez teren Makówarską przebiega droga krajowa 25 Bydgoszcz-Koszalin , droga wojewódzka 237 oraz liczne drogi powiatowe i gminne łączące poszczególne sołectwa gminy Koronowo;
- ❖ istniejąca linia kolejowa jest otwarta tylko dla transportu towarowego;
- ❖ posiadamy urząd pocztowy.

Co proponujemy dzieciom i młodzieży?

- ❖ *wszelkie formy kółek zainteresowań, spotkania zabawy proponowane przez Wiejski Dom Kultury, oraz szkołę;*
- ❖ *festyny okolicznościowe;*
- ❖ *wycieczki rowerowe po terenie sołectwa, wyjazdy do kina, teatru w Bydgoszczy oraz parku wodnego w Chojnicach ;*
- ❖ *wykorzystanie ośrodków wypoczynkowych, zwłaszcza położonego w pobliżu w Krówe Leśnej wraz ze znajdującą się tam plażą.*

ANALIZA ZASOBÓW Mąkowską STAN ISTNIEJĄCY

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Walory krajobrazowe

Miejscowość położona jest częściowo na obszarze chronionego krajobrazu rzeki Sepolenki oraz Zalewu Koronowskiego, wspaniałe krajobrazy polodowcowe, duża część terenów Mąkowską jest zalesiona, przeważają lasy sosnowe . Usytuowane jest na obrzeżach Borów Tucholskich. Liczne wąwozy powstałe na skutek erozji wodnej, głębokie prądoczeczka Sepolenki oraz Brdy . Bardzo malownicze są meandry rzeki Sepolenki.

Walory przyrodnicze

- ❖ *las sosnowy w których występuje bogata fauna oraz flora ;*
- ❖ *miejscowość będzie znajdowało się w otulinie Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie ;*
- ❖ *obszar Sepolny zamieszkują bobry, które budują na rzeczce tamy i spiętrzenia ;*
- ❖ *na terenie Mąkowską położony jest rezerwat przyrody Różanna-Dęby oraz liczne użytki przyrodnicze oraz pomniki przyrody.*

Wody powierzchniowe (ciek, rzeki, stawy)

- ❖ *Brda oraz Zalew Koronowski są wschodnią granicą sołectwa ;*
- ❖ *rzeką Sepolenką;*
- ❖ *ujście rzeczki Krówki;*
- ❖ *trzy duże jeziora, liczne oczka polodowcowe.*

Gleby

Gleby od średnich do słabych. Najczęściej gleby bielcowe klasy II i IV. Obręb geodezyjny Sokole Kuźnica z glebami bardzo słabymi został zaliczony w związku z tym do ONW grupa II nizinna.

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Walory architektury wiejskiej, zabytki, osobliwości kulturowe

- ❖ przydrożne kapliczki;
- ❖ domy drewniane - zabudowania gospodarcze pochodzące z początków XX wieku. Gospoda wiejską;
- ❖ budynek mleczarni z II poł. XIX wieku;
- ❖ piekarnia z przełomu XIX/XX wieku;
- ❖ malowniczy most kolejowy z początku XX w. nad rzeką Sępólną naszym zdaniem piękniejszy od tego znajdującego się w Buszkowie. Liczne wiadukty nad istniejącą linią kolejową.

Walory zagospodarowania przestrzennego

Zachowane centrum wsi, ze względu na swoje usytuowanie miejscowość ta posiada atrakcyjne tereny pod zabudowę rekreacyjną oraz mieszkaniową.

DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I RELIGIJNE

Miejsca, osoby i przedmioty kultu

- ❖ kult patrona tutejszego kościoła św. Wawrzyńca;
- ❖ figurki przydrożne przedstawiające m.in. jego postać.

Święta, odpusty, pielgrzymki

- ❖ odpust św. Wawrzyńca;
- ❖ święto plonów;
- ❖ pielgrzymkę do znanych sanktuariów;
- ❖ przez Mąkowską przebiega trasa pielgrzymki krajowej z Chojnic do Częstochowy oraz z Kamienia Krańskiego do Częstochowy.

Tradycje, obrzędy, gwara

Tradycja nocy św. Jana tzw. noc Kupały – puszczanie wianków. Gwara nie występuje, starsi mieszkańcy mówią jeszcze językiem z naleciałościami języka niemieckiego.

Legends, podania i fakty historyczne

- ❖ zatopiony Kościół na Zielantowie, gdzie podobno można usłyszeć bijące w nim dzwony;
- ❖ legenda o młynarzu Mąkowskim- opisana przez T. Mułtańskiego.